

Közgazdász

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

V. EVFOLYAM, 17. SZÁM

Ara: 50 fillér

1963. NOVEMBER 4.

Minisztériumi határozatot kell előkészíteni

a gazdasági szakemberképzés egységes rendszeréről és a közgazdász továbbképzéséről

Az egyetemi tanács és a pártbizottság együttes ülésének anyagából

Előző számunkban hírt adtunk arról, hogy az Egyetemi Tanács és a pártbizottság együttes ülésén vitatta meg a közgazdászok képzésének néhány időszerű problémáját. A vita részben olyan alapkérdésekkel foglalkozott, amelyek megoldása nem tartozik az egyetemre — de amelyek lezárása nélkül nem tudunk előbbre lépni. Ezekre a kérdésekre is kiterjedt az a feljegyzés, amelyet egyetemünk vezetősége már a tanév elején eljuttatott a Művelődésügyi Minisztériumba, s amelyet most az Egyetemi Tanács és a pártbizottság elé terjesztett. A vitán részt vett a Művelődésügyi Minisztérium képviselőjében Kovács Ferenc főosztályvezető is.

A feljegyzésben és gondjaink sorában első helyen áll az a régi igényünk, hogy meg kell teremteni a gazdasági szakemberképzés egységes rendszerét. Ezt már korábban is hangoztattuk a különféle tanfolyamok egyetemet helyettesítő tevékenységével kapcsolatban — most viszont a felsőfokú technikumok létrejöttével még szükségesebb kimondani, hogy a gazdasági szakember kvalifikációjának csak a szervezett oktatásban megszerzett végzettséget tekintjük. Okleveles közgazdász címet csak egyetemi szakképzés alapján lehet megszerzeni.

Mivel a gazdasági munkakörök jelentős részét csak közgazdasági szakképzéssel lehet korszerűen kielégíteni, szükséges, hogy bizonyos munkaköröket csak okleveles közgazdászokkal lehessen betölteni. Az egyetem és a felsőfokú technikumok megfelelő koordinációja érdekében, rendeltetési szabályozni kell, hogy milyen munkakörök igényelnek okleveles közgazdasági, felsőfokú technikum, vagy középfokú technikum szakképzést. A szabályozásnak feltétlenül a szervezett iskolai oktatásra kell épülnie, és véget kell vetni annak a gyakorlatnak, hogy egyes munkakörök betöltéséhez nem iskolai bizonyítványt, hanem tanfolyam elvégzését írják elő. A jövőben tanfolyamot csak átmenetileg lehessen szervezni, vagy pedig a szervezett iskolai oktatásra épülve, továbbképző jelleggel. Azokat a felsőfokú technikumok nevezett tanfolyamokat, amelyekkel eddig az egyetemi diplomát helyettesítették, fokozatosan meg kell szüntetni.

A kvalifikációhoz kapcsolódva, foglalkozott a tanácsülés a közgazdász továbbképzéssel, megállapította, hogy az egyetem közgazdász továbbképző tagozatának célja az egyetemet, főiskolát már végzett szakemberek speciális továbbképzése.

A tanácsülésen rektorunk, Pach Zsigmond Pál ismertette a minisztérium állásfoglalását a feljegyzésben foglalt egyes fő kérdésekben. A gazdasági szakemberképzést és közgazdász továbbképzést illetően az az álláspont alakult ki: minisztériumi határozatot kell előkészíteni arról, hogy az egyetemi felsőfokú és középfokú technikumi végzettségeknek megfelelően képesítéshez kössék a közgazdasági munkaköröket. Ugyancsak minisztériumi határozatot kell előkészíteni a közgazdász továbbképzés érdekében, annak az elvnek a figyelembevételével, hogy az orvos és a mérnök továbbképzéséhez hasonlóan, a felsőfokú végzettséggel már rendelkezők specializálódását szolgálja.

Felmerült a vitában az is, hogy viszonyul egyetemünk a középfokú technikumok oktatásához. Jogosan mutatott rá, hogy feltétlenül felül kell vizsgálni a középfokú technikumok matematikaanyagát, amely kevesebb, mint

az egyetemi felvételi követelmény; másrészt, hogy az egyetemen folyó tanárképzést jobban össze kell hangolni a közgazdasági technikumok igényeivel. (Utóbbira csak akkor kerülhet sor, ha befejeződtek a technikumok reformmunkálatai.) Másik fontos kérdés, hogyan kell elhatárolni az egyetemi és felsőfokú közgazdasági technikumi képzést. Az elhatárolás kritériuma az lehet, hogy az egyetemet végzeteknek, a megszerzett elméleti és módszertani anyagok birtokában — bizonyos gyakorlati idő után — alkotókészségű tervező-szervező-programozó gazdasági szakembereké kell válniuk. A felsőfokú technikumot végzetek viszont speciális szakismereteikkel operatív-üzemeltetési jellegű feladatok ellátására alkalmasak.

Mit kell tenni ezért az egyetemünkön folyó oktatásban?

A vitából kiderül, hogy az előrehaladás útját az jelenti, ha fokozzuk az alaptárgyaknak az elmélet és a gyakorlat korszerű problémáira koncentrált jellegét, ha erősítjük a szaktárgyak tudományosan általánosító, elméletileg megalapozott elvi elemző jellegét. Egyetértés alakult ki abban, hogy valamilyen nyelvi szak hallgatóinak széles körű és szilárd, a népgazdaság gyakorlatát szolgáló, elméleti megalapozást kell kapniuk. Az egyetem színvonalát éppen az elméleti igényességnek kell fémjeléznie az alap- és szaktárgyakban egyaránt. E fejezetnél rektorunk néhány konkrét kérdésben rámutatott, hogy mivel kellene az oktatás színvonalát emelni. Feleljenek meg a tananyagok a marxista-leninista tudományosság korszerű követelményeinek, hassák át azokat a magyar népgazdaság konkrét kérdései és a többi szocialista országok gyakorlatában felmerült problémák. Biztosítsanak tananyagaink széles körű tájékozottságot a szocialista világrendszer fejlődéséről, az egyes szocialista országok gazdasági fejlődéséről. Haladjunk előre a modern polgári közgazdasági elméletek oktatásában, kritikájában. Elemezzük a matematikai oktatás helyzetét, a kvantitatív módszerek közgazdasági alkalmazásának kérdéseit. Vizsgáljuk meg az ipari-technológiai műszaki ismeretek nyújtását. Vessük fel az elemzés, az elemzőkészség kifejlesztését átfogóbban, mint eddig.

A feljegyzésben és a vitában felmerült a hallgatói létszám kérdése is. Ezt a döntést gondos felmérésnek kell megelőznie. A Tervezési hivatal mellett, ebben az egyetem is előbbre kíván lépni, ezért pályázatot írt ki a közgazdász-szükséglet felmérésének tárgykörében.

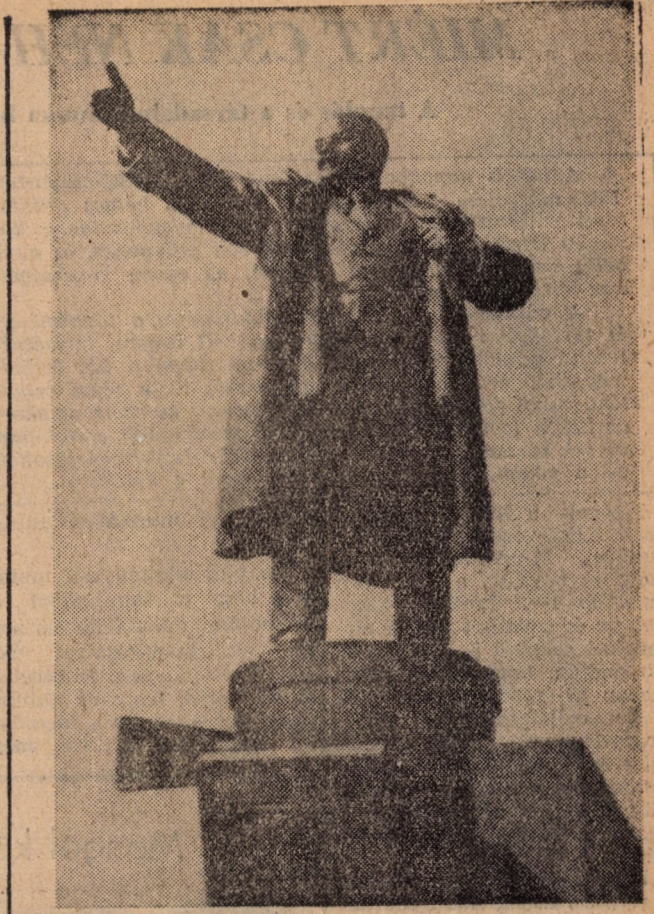
A vitán szó volt az egyetem szakosítási rendszeréről, az oktatási módszerekről. Sokan érintették az óraszámok és a vizsgarend kérdését. Egyetértés született abban, hogy a feltételek és lehetőségek körülményektől mérlegelvével erősíteni kell a szakszeminárium foglalkozásokat, az írásbeliséget, és nem az órák száma, hanem a követelmények realitás fokozása az egyetemi oktatás színvonalának emelkedésének sarkalatos pontja.

Az egyetemi tanács és a pártbizottság október 18-i együttes ülése egyik lépcsője volt annak a tanácskozássorozatnak, amely a tanév folyamán — az egyetemi képzés fő kérdéseinek alapos megvitatása céljából — megrendezésre kerül. A további tanácskozásról ugyancsak tájékoztatni fogjuk a „Közgazdász” olvasóit.

B. K.

SZÜNNAP

A Rektori Hivatal közli, hogy november 8-án rektori, 9-én dékáni szünnap lesz, az egyetem délelőtti és esti hallgatói számára.

A november 7-i

ünnepi műsor programja

- Ünnepi beszédet mond dr. Simai Mihály.
Utána egyetemünk művészeti együttese adnak műsort:
1. Földeák János: Nem fedelhetem... (Előadja: Bánki Frigyes)
  2. Magyar népdalok (Énekel Bánfalvi Ferenc)
  3. Bihari sarkantyús (népi zenekar)
  4. Csenki-Náfrádi: Lakodalmas (népi táncegyüttes)
  5. Händel: Alexanderfest, Komponyejec: Győzelmű dal, Kodály: Marsellaise (énekkar)
- Az ünnepség november 6-án 10 órakor kezdődik.

AZ OROSZ CSODA

A világűrbe induló első ember, űrkabin... felrepül a rakéta. Majd Moszkva 1918. Az államhatalom már 305 napja bolszevikok kezében van. Lenin beszél a forradalom első évfordulóján leleplezett Marx-Engels szobor előtt.

Éhezéstől horpadt arcú, begugyolt, fájdalomtól meg-ráncosodott arcok: Lenin — Oroszországot alapítójának meg kell változtatnunk! — és a szemek a jövőt ígrik.

Az akkor mérhetetlenül elmaradott, nyomorgó, éhező ország küldte az első embert a világűrbe. Ezt a hatalmas utat eleveníti, idézi fel a film.

A régi anyagok közül a nem mozgóképek is — egyszerű papírok, fényképek — briliáns felhasználást nyer-

nek a filmen. A cár kérdőíve, amit saját kezűleg töltött ki az első oroszországi népszámlálás idején, vádirat lesz kitöltője ellen. Vádirat a cár naplója is, csakúgy, mint a dolgozó munkások mozgó és henylő urak állóképeinek egymásra montírozásából is.

Nem látjuk a Nagy Októberi Forradalmat, alig látunk részleteket az intervenciók elleni csatákból, keveset a második világháború képeiből, mégis valódi történelem érzelmileg telített emlékképeit hagyja a film nézőiben.

Az első rész az 1910-től 20-ig terjedő évtizedet öleli fel, a második rész napjainkban játszódik.

A forradalom első maganevelte mérnökei: az első uralk-

fémkombinát építkezésénél, T-34-es tankok tervezésénél, megismerkedés az atomfizikával.

Szibériai város kultúrházában egy tükör mögé rejtett kamera képez frizurájukat igazító lányok, asszonyok még egy húzás a rúzzsal, férfiak, akik nyaklátkendőikkel babrálják.

A kép nemcsak ellenállhatatlannul humoros, hanem jelkép is. A mai szovjet fiatalok vonul el a tükör előtt, öntudatlanul átvadva magát a figyelt lencsének. Gondoljunk 1918. arcaira. Akarva, vagy akaratlanul a rendezők nemcsak az ipar, mezőgazdaság, társadalom, hanem egy ország lelkialkatának megváltozását szimbolizálják.

Ez történet három nemzedék alatt.

DOKTORI AVATÁS

SUMMA CUM LAUDE

Marczell Jenő, az ipargazdaságtan tanszék fiatal tanársegédje 1961-ben végzett egyetemünkön. Most, a doktori cím elérésekor disszertációjának témája iránt érdeklődünk.

— Dolgozatom címe: „Az önköltségtervezés egyes kérdései az iparvállalatoknál”. Munkám során nagy hasznát vettem a vállalatnál töltött év gyakorlati tapasztalataimnak. Ez megkönnyítette a szakirodalom feldolgozását, és lehetővé tette a téma alaposabb megismerését.

— Szokványos kérdés: Miért választotta ezt a témát?

— Egyrészt a már említett vállalati gyakorlatomra építve, másrészt, mert a tanszék munkatervében is szerepel, így munkám egy része tananyagként is felhasználható.

— Tudományos munkáját milyen területen akarja tovább folytatni?

— Valószínűleg ennél a tárgykörnél maradok, hiszen az önköltségtervezés iparjogi sajátosságainak kutatása sok lehetőséget rejt magában, több kidolgozatlan kérdés van ezen a területen. Munkám során továbbra is támaszkodni szeretnék tanszéki munkatársaimra, akikről eddig is minden segítséget megkaptam. Emellett rendszeres kapcsolatot tartok fenn több iparvállalattal, s így a közgazdasági élet gyakorlati kérdéseit nyomom tudom követni, elméleti felkészültségemet e tapasztalatokkal gazdagítani. Azokat az eredményeket pedig, melyeket a téma tanulmányozása során elértem, a vállalatok is hasznosíthatják.

Mi pedig kívánjuk, hogy sikeres doktori disszertációját sok új, értékes mű kövesse.

F. P.

„CUM LAUDE” DOKTORÁLT

Bóna Józsefné, Kovács Magda, aki az általános-elméleti specializáció-szakon végzett és jelenleg könyvtárunkban dolgozik.

Mi volt a sikerrel megvédett doktori disszertáció témája?

— Az osztrák államcsőd története. Dolgozatom az

1946—47-es államcsőd történetével foglalkozott és azzal, hogyan alakult a dolgozó helyzet az államcsődöt követően. Mert tudjuk, a kapitalista államokban az államcsőd problémája nem egyszerű kérdés. Meg kell vizsgálni, hogy csak a dolgozók

megtévesztését szolgálja-e vagy valóban eredményez valamilyen változást életünkben. A dolgozat megírását nehezítette, hogy a témához csak igen kevés magyar nyelvű anyag állt rendelkezésemre.

Azt szeretném megtudni, hogyan és miért választotta ezt a témát?

— Az osztrák gazdasági élet vizsgálata már régóta érdekelt, szerettem vele foglalkozni. Ez a tárgykor azonban rendkívül sokrétű, ezért keresnem kellett egy könnyebben áttekinthető, szűkebb területet. Így jutottam el az államcsőd problémájához.

Befejezett műnek vagy pedig egy nagyobb munka kiinduló állomásának tekintem ezt a dolgozatot?

— Pillanatnyilag nem foglalkozom a dolgozatban tárgyalt problémával. Szóba került esetleges kiküldetésem, ebben az esetben más témával foglalkoznék, amennyiben ez nem valósul meg, folytatom a megkezdett munkát.

Itt szeretnék köszönetet mondani munkatársaimnak, akik mindig a legnagyobb segítségkészséget tanúsították irántam, és támogattak munkámban.

Köszönjük a felvilágosítást és sok sikert kívánunk további munkájához!

Fery Sarolta

November 13-án szerdán élménybeszámolót tartanak egyetemünk Universiádén járt riportolói.

November 14-én, csütörtökön a klubban találkoztunk rendezünk Soós Zoltán költővel.

Ugyancsak november 13-án lehet megtekinteni Thurzó Gábor „Hátsó ajtó” c. darabját.

Műsornaptár

A színházi látogatást a kultúr-osztály szervezi. A darabról november 19-én anketót tartunk, amelyre meghívtuk az írókat, a rendezőt és a darab néhány szereplőjét.

November 23-án szimfónikus hangverseny az aulában. Közreműködik B. M. Szimfónikus Zenekar, vezényel Vavrinecz Béla, hegedűszólo: Hidy Péter. Műsoron szerepel: Sztravinszkij: Tűzmadár szvit, Debussy: Egy faun délutánja, Beethoven: Hegedűverseny.

MIÉRT CSAK NÉHÁNYAN?

A tanulás és a társadalmi munka helyes aránya

A közeli napokban fejeződik be a KISZ-csoportok ISZ mozgalom vállalásai. A mozgalom helyes célkitűzései változatlanok, azonosan. A mozgalom megvalósításuk közelebb kerül a KISZ tömegszervezeti jellegéhez, és azon belül nagyobb lehetőséget biztosít az egyén képességeinek kiteljesítéséhez.

A vállalások legbiztosabb célkitűzése, a tanulmányi és társadalmi munka megjavítása kell legyen, természetesen figyelembe kell venni, hogy e két terület megfelelő arányban álljon egymással. Ez a téma érthetően sokat foglalkoztatja a hallgatókat, és ezért megkérdeztük a legilletékesebbeket, a jó tanulmányi eredményt és sok társadalmi munkát végző KISZ-funkcionáriusokat, mi a véleményük, tapasztalatuk erről a kérdéstről.

szüntethető lenne az a helyzet, amelyben a funkcionáriusok túl vannak terhelve sokszor 5-6 feladattal. Több idejük maradna a tanulásra és a szervezésre is. Be kellene aktívabban kapcsolni az elsősébe hallgatókat is a társadalmi munkába.

Az Ifjúság a szocializmusért mozgalom jelenlegi formája igen sok lehetőséget ad mind a csoportos, mind az egyéni vállalásokra úgy, hogy senki részére se jelenten túlterhelést, a jól kiválasztott tanulmányi és társadalmi munka.

Természetesen a két munka közötti helyes arány kialakítására nem lehet sémát adni. Azt mindenkinek saját magának kell megállapítania, képességeit, adottságait és nem utolsósorban tehetségét figyelembe véve.

Farkas Éva

Elsőnek a külkereskedelmi szak KISZ-vezetőivel beszélgettünk. Mindannyian jeles vagy jó tanulók, a KISZ-ben legalább 1-2 funkciót töltenek be és a vállalt fizikai társadalmi munkát is elvégezték. Elmondják, hogy bár a tanulásban jó eredményt értek el, a funkcióikkal járó nagyarányú munka nem mindig tehető lehetővé az évközbeni rendszeres tanulást. Alapszervejük tagjai is általában elvégezték a 20 óra fizikai munkát.

Kifogásolják, hogy sokszor szervezési hibák miatt maradnak le egyesek a munkalehetőségeiktől és hiányolják az olyan munkalehetőségeket, melyek lehetővé tennék a megemlékezést az is, hogy az évenként megismétlődő kukoricatorrészt még a legilletékesebb tagok is egyhangúsan találják. A fentiakat hibáztatja a kereskedelmi kar titkára, Szűcs elvtárs is.

Az iparkaron valamivel rosszabb a helyzet. Majdnem KISZ-vezetők társadalmi munkája többszöröse a tanulmányi munkájának... A vezetők nagy része 5-6 funkciót lát el, s délutáni óráikat a különböző gyűléseken, értekezleteken töltik. Ez nemcsak évközből, a vizsgaidőszakban is így van. Ezért akad olyan KISZ-vezető is, aki bár példát mutat a társadalmi munka elvégzésében, utóvizsgája van. Vannak olyan hallgatók, akik csak a tanulással foglalkoznak, a 10 óra munkát elvégzik, de más társadalmi munkát már nem végeznek. Ezért egyes jól dolgozó tagok és a vezetők a

társadalmi munkában túlterheltek.

Az elmondottak azt mutatják, hogy a tanulmányi és társadalmi munka helyes arányának kialakításában még sok tennivaló van. Elsősorban el kell érni, hogy új aktívistákat vonjanak be a társadalmi munkába. Ezáltal meg-

Mongol külügyminiszter

barátai látogatása egyetemünkön

Szerkesztői üzenetek

Az „Ótóra tea” című írás, amit G. aláírással dobtak be levelesládánkba, érdekes kérdést próbál megválaszolni, kifejezőképesen csiszolatlansága miatt azonban ilyen formában nem tudjuk közölni. Kérjük a szerzőt, hogy jöjjön

be a szerkesztőségbe, megbeszélni a cikk közzétételét.

B. Z. „Évfordulóra” című verse elhamarkodott, a felületesség nyomatot visel magán, ezért nem tudjuk közölni.

VITA

A PÁRBESZÉDRŐL

Kétségtelenül érdekes, sok vitát kiváltó film a Párbeszéd. Talán ez ma Pesten a „legkorszerűbb” téma, város-szerte dudolják népszerűvé vált gitárszámát, város-szerte vitáznak róla, buszon, villamoson; regél és este, mi fiatalok és ők, az idősebbek. Vítás, hogy jó-e, vitás, hogy valóban célt ért-e, de nem vitás, hogy vitatható és gondolkodásra késztet, hogy „van benne valami”.

Nehéz feladatra vállalkozott tehát a film irója és rendezője Herskó János, amikor eljött az egyetemünkön rendezett ankétára. Jelen volt Rényi Péter kritikus és Semjén Anita, a film női főszereplője is.

A klub szűknek bizonyult, s az I. előadóban annyian jöttek össze, mint egy katalógus-granít előadáson. Titokban attól féltünk: nehezen indul meg a beszélgetés, de pillanatokon belül heves vita kerekedett arról: Miért nem ad a film határozott irányítást, miért nem azonosítja magát a szerző egyik hőseivel sem, miért nem magyaráz többet és jobban?

A vélemények eltértek voltak. Rényi Péter elvtárs a kérdéstről szólva azt mondta: „Egy művet az ember csak akkor érezhet sajátjának, ha a benne rejlő igazságot gondolkodás útján maga találja meg, nem ráják a szájába”.

Érdekes problémát jelentett, hogy pozitív-e, kommunista-e Barna Judit. Semjén Anita szerint feltétlenül az, ő maga teljes mértékben megérti. (Zárójelben jegyzem meg: más dolog valamit megérteni, és más helyeselni azt.)

Szóba került még pl. a költő és Horváth László ábrázolása és ennek hiányosságai. Sokan kifogásolták, miért volt a szerző olyan bőbeszédű, hogy az a film második részének rovására ment. A hozzáférlegesség egy része szerint feleslegesek voltak az ismétlések, hogy a mások szavát tették, hogy a film túl sokat markolt a 15 év ábrázolásával.

S mit mond a szerző filmjéről?

— Ezt a témát csak az egész országgal való párbeszédben lehet megoldani, a problémákra egyedül nem lehet válaszolni. Ezt akartam kifejezni, érzékeltetni, s hogy mennyire sikerült...

A többi kérdésre Herskó elvtárs a vita végére ígért választ, ami azonban — ki tudja miért? — elmaradt. Így tehát vitáztunk, de nem Herskó elvtárral, hanem egymás között, ami bár érdekes és mozgalmassá volt, de nem az, amit vártunk.

A vélemények általában hozzáértést, érdeklődést tükröztek, de előfordultak túlzások is. Volt olyan felszólaló, aki narrátort hiányolt a film-ből, sőt olyan is akadt, aki hosszú és lelkes szavakkal ecsetelte azt a gyönyörű utat, amelyen a korszakalkotó első lépést filmgyártásunk épp a Párbeszéddel tette meg, s ezzel elindultunk — ha nem is a Parnasszus — de a jó magyar filmek felé.

Abban általában mindenki egyetértett, hogy kellett, nagyon kellett egy film, amely megpróbálja összefogni az elmúlt 15 év eseményeit. Kellott az a nyíltság, az őszinteség, a sematizmus elvetése, az újat elvetésében, a magyar filmművészetben.

— Sövényi —

ÚJ TANANYAGAINK

A kapitalizmus politikai gazdaságtana I. rész

Egyetemünkön a politikai gazdaságtan oktatása az utóbbi években mind tartalmilag, mind didaktikailag jelentős mértékben fejlődött. Az oktató-nevelői munka során az oktatásra és a szervezésre is. Be kellene aktívabban kapcsolni az elsősébe hallgatókat is a társadalmi munkába.

Az oktatói munka eredményességének általános feltétele, hogy megfelelő jó tananyagok, tankönyvek álljanak a hallgatók rendelkezésére. Természetesen az oktatói munka fejlődésével párhuzamosan tökéletesedik a tananyag, a szerzett tapasztalatok alapján lehet korszerűsíteni, javítani, tudományos elmélyültebbé tenni a jegyzeteket.

A politikai gazdaságtan tankönyveinek ez a rendszeres javítása, tökéletesítése, korszerűsítése olyan fokot ért el, hogy lehetővé vált a kapitalizmus politikai gazdaságtan tananyagának I. részét stabilizálni, színvonalas, a közgazdaságtan jelenlegi fejlettségének megfelelő könyvbe önteni, s ilyen formában megjelentetni. Így lehetővé vált az is, hogy a tankönyv a közeljövőben az imperializmus tananyagát összefoglaló művét ugyancsak megjelentessék.

A közelmúltban megjelent „A kapitalizmus politikai gazdaságtana, I. rész” című könyv rendelkezik mindazokkal a pozitívumokkal, amelyekkel egy egyetemi tananyagot összefoglaló, magas tudományos szinten kifejtő műnek rendelkeznie kell. Színvonalát illetően el lehet mondani, hogy az felülmúlja valamennyi eddig magyar nyelven megjelent, és hozzáférhető politikai gazdaságtan-jegyzet tananyag színvonalát. Az egyes témák kifejtése magában foglalja valamennyi fontos rész-kérdés nagyon elmélyült, tudományos kifejtését, az egyes

kérdések sokoldalú megközelítését, a tételek színvonalas és alapos bizonyítását.

E tankönyv korszerű, vagyis mindazokat az eredményeket magában foglalja, amelyeket a közgazdaságtani kutatás napjainkig elért. De korszerű ez az anyag abban a tekintetben is, hogy Marx tanításainak, elméletének talán eddig legszilárdabb, a kor követelményeinek legmegfelelőbb interpretációja, ami nemcsak a marxi elmélet pontos, félreérthetetlen összefoglalását és tolmácsolását jelenti, hanem a szilárd hűségű és a lényeghez: Marx tanításának szelleméhez, valamint az élet által felszínre hozott új jelenségekhez és szemlében történő megvilágítását, tehát a marxi politikai gazdaságtan alkotó továbbfejlesztését.

Ebből következik a könyvnek az a nagy érdeme, hogy eredményesen harcol a marxizmus lényegének mind revizionista, reformista, mind dogmatikus elferdítői ellen, illetve megvédelmezi a marxizmust a fordításokkal szemben, kimutatva ezek valóságos tartalmát. E mű ezen tümezőn ismerteti a politikai gazdaságtan egyes kérdéseiről alkotott főbb polgári nézeteket, s ezek alapos marxista kritikai elemzését adja.

A könyv egyes fejezeteinek a színvonalát egyenesen, énként alá kell húzni, mert nem egy szerző írta az összes fejezetet, hanem többen írták a könyvet. S hogy a színvonalbeli egyenlenségeket — bár ezek az ilyen esetekben szinte elkerülhetetlenek — szinte teljes mértékben sikerült megszüntetni, abban Bertóti László elvtársnak, a könyv szerkesztőjének óriási érdemei vannak. Csak elismeréssel szólhatok arról a hatalmas munkáról, amelyet Bertóti elvtárs végzett a könyv kiadásra történő előkészítésében.

ben. Bár a többi elvtárs szerzői munkájáról érdemben itt nem kívánunk szólni, ezzel egyáltalán nem akarjuk kisebbiteni munkájukat — Bertóti elvtársról, mint szerzőről is meg kell emlékeznünk. Ugyanis, amellyel, hogy a tankönyv részéről egységes foglalt az egész könyv előkészítési munkáit, megkérdezte az anyagot, még a könyv jelentős részét is ő írta (a 13 fejezetből 5 fejezetet).

E könyv megjelenése — ezt megköszönjük állithatjuk — határkötő a politikai gazdaságtan oktatásában általában. Az igaz ugyan, hogy a szerzői kollektíva az anyag elkészítésekor a Közgazdaságtudományi Egyetem igényeit vette figyelembe a tananyag kifejtésének mélységét, részletességét illetően. Emellett azonban a mű készítői arra is gondoltak, hogy a könyvet más egyetemeken, felsőoktatási intézményekben, különféle tanfolyamokon is fel tudják használni.

A klasszikus kapitalizmus politikai gazdaságtanát összefoglaló mű stílusa egyszerű és világos, a benne foglaltak viszonylag könnyen érthetők. Ez óriási segítséget jelent a hallgatóknak, s mindazoknak, akik e műből akarják magas szinten elsajátítani a politikai gazdaságtan szóbanforgó részét.

E könyv megírásának, megjelentetésének kedvező tapasztalatai feljogosítanak bennünket, hogy bizakodással tekintünk a tankönyv jövőbeni hasonló munkája elé. Bizonyosak lehetünk benne, hogy a szerzett tapasztalatok hasznosítása alapján, az elmélyült alkotás munkája eredményeként ugyanilyen sikerült lesz az imperializmus politikai gazdaságtanát összefoglaló, hasonló jellegű mű is.

BOGYÓ TIBOR

Ankét lesz a Tudományos szocializmus tankönyvről

A „Tudományos szocializmus” tantárgy teljes jegyzetanyag — három kötetben — napvilágot látott. A jegyzet kísérleti jellegű, a korábbi felépítéshez képest számos lényegbevágó szerkezeti változást mutat: jobban tükrözi a tárgy oktatásával kapcsolatos megváltozott követelményeket.

A „Tudományos szocializmus” tankönyvek az a terv, hogy egyes hallgatókkal, vagy azok kisebb csoportjaival ankét formájában megtárgyalják a jegyzetanyag kapcsolatos észrevételeit. Így lehetővé válik, hogy annak újabb kiadása már jobban számot vessen a felmerült újabb követelményekkel és továbbfejlesztett formában kerüljön a hallgatók kezébe.

Ezért felhívjuk hallgatóink, jegyzőink a feldolgozott kapcsolatos észrevételeiket.

A pereskedők

Racine, a klasszikus dráma-író egyetlen vígjátéka az Egyetemi Színpad „Univerzitás” együttesének őszi bemutatója.

Nem a művészi érték iránti tisztelet vezette az együttest a darab műsorátadásánál, hanem — az elfeledett műben — a humor és gondolatok eleven, ma is hatásos, izgató játéka.

„A pereskedők” szatíra, amely kegyetlen és fölényes

gúnyval teszi nevelésszerűvé az igazságszolgáltatás maradiságát, bürokratizmusát.

A francia szellemű rendezéssel párosult, erőteljes humor gyakran megnevettelt, kellemes szórakozást nyújt. A bemutató november másodikán volt. További előadások november 4-én, 16-án, 19-én és 23-án este 7 órakor lesznek.

Jegyek 4-12 forintot áron kaphatók.

TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAK

Tudományos ülésszakot tart egyetemünk november 11-13 között. A tudományos ülésszak programja a következő:

November 11-én du. 2 órakor: Megnyitó. (III. előadó). DR. VAJDA IMRE: A szocialista országok gazdasági együttműködése s ezen belül Magyarország szerepe. Az előadást vita követi.

November 12-én du. 2 órakor (III. előadó). DR. SZÉP JENŐ: Kvantitatív modellek és a közgazdasági valóság. Az előadást szekcióülések követik. November 12-én 15.30-kor (XI. előadó 301). DR. KÖVÉR KÁROLY: A szocialista valuta paritásának néhány problémája.

November 12-én 15.30-kor (XII. előadó 306/a). DR. NAGY GYULA: A nemzetközi együttműködés eredményei és feladatai a mezőgazdaságban. November 13-án du. 2 órakor (III. előadó). DR. KREKÓ BELA: A gazdasági egységek információs rendszerének kialakításával kapcsolatos problémák. DR. KÖRNAI JÁNOS: Az optimum-kritérium a népgazdasági programozásban.

Az előadásokat vita követi majd zárás. A tudományos ülésszak nyilvános, azon hallgatóink is részt vehetnek. Ennek érdekében az előadások napjain déli 12 órától elmaradnak a tanrendi órák.

JUBILÁL A TÁNCKAR

1948-ban alakult meg. Azóta rengeteget szerepelt, több országos első helyezést ért el. Jelenleg a tánckar 48, a zenekarunk 18 taggal működik. Elnyit közölnék a tanyák. Mőgöttük rengeteg kitanács, akarat és sok-sok lelkesedés húzódik meg. És most ünnepelek. 15 év igen hosszú idő. Sok élmény, sok fáradság, sok eredmény. Fényképek, cikkek hazai és külföldi lapokból, oklevelek, érmék, serlegek — mindezt tablókat gyűjtik össze — beszámoló a 15 évről. Ez a kiállítás a könyvtár előtti színgöngyön kap helyet, előkészületei már folynak.

A tánckar lényege azonban: a tánc, a műsor. — Milyen lesz az ünnepi műsor? — kérdezem Pankó András elvtársról, a tánckar tanárvezetőjétől.

— Az ünnepi műsor kétrészes lesz. Az első egyveleget ad a 15 év számból, filmszerűen pergetve le azokat a nézők szeme előtt; a második rész a repertoár új darabjainból ad ízelítőt. A fellépést nagy érdeklődés előzi meg szakmai körökben is. Az esztelen mintegy kétszáz meghívott szakember megjelenszere számítunk. A jubileumi ünnepély november 15-én lesz, amelyen részt vesz az egyetem vezetősége. Először Barnabás elvtárs, a kultúrasiály volt vezetője mond beszédet, majd a Népművelési Intézet képviselője átadja a jutalmakat, ezután a testvéregyüttessék köszöntik a jubiláló tánckart. A műsor után barátai találkozó lesz a klubban, amelyre a régi tagok is meghívást kapnak.

A műsor előkészítésekor október 2-án, szombat este társulati ülést tartottak, amelyre meghívták az egyetem vezetését is. Bemutatták a november 7-én közönség előtt kerülő Lakodalmi tállalás című tánckompozíciót.

— Nem jelent-e hátrányt a tánckar tagjainak a tanulásban ez a rengeteg társadalmi munka — fordulok újra Pankó elvtársra.

— Tánckarunkra ezen a téren is büszkék lehetünk — tanulmányi átlaguk mindvégig az egyetemi szint fölött mozgott, a zenekar ifjúsági titkára, Mózes László például kitűnő rendű, és Népköztársasági ösztöndíjas, a tánckar ifjúsági titkára, Biró Emma pedig jeles, és nem egyedülálló példa!

Kíváncsi tehát sok sikert és sok-sok sikeres fellépést a tánckarnak. Gratulálunk!

— Sövényi —

Felhívás az együttes régi tagjaihoz

Kedves Barátunk!

Egyetemünk népitánc-együttese és népi zenekara ez év decemberében ünnepi megalakulásának 15. évfordulóját. Ezen az ünnepségen szeretnénk, ha együttesünk minden volt tagjával együtt, Te is részt vennél. Az évfordulóra ünnepi műsorral készülünk a 15 év alatt bemutatott számokból, és az együttesek jelenlegi repertoárjából. A zenekar önálló számokat is mutat be.

Az ünnepi műsor után együttesünk volt és jelenlegi tagjai baráti vacsorán vesznek részt, emlékeztetve közösen sikereikre, élményeikre.

Szeretnénk, ha posta fordultával vennél, részvétudsz meg a találkozóhoz. Várjuk válaszod, esetleg az ünnepséggel kapcsolatos ötleteidet is.

Címünk: KISZ vb, Kultúrasiály, Népitánc-együttes, Budapest, IX., Dimitrov tér 8.

100 EGYZIER MÁR OLVAJTUK 100

CENTENÁRIUMI CSOKOR

A SZÁZADIK LAPSZÁM

Egy napilap életében jelentéktelen állomás. Nálunk négy és fél év munkáját jelenti.

Egy napilap, melyet újságírók írnak, közömbösen biggyeszti oda fejlécére a kerek számot. Nálunk, ahol a cikkek zömét egyetemisták és oktatók írják, olyan esemény, amely melletti közömbösen nem szabad elismerni.

Hogyan emlékezzen meg egy újság önmagáról, régebbi énjéről?

Semmi esetre sem saját munkájának „kiértékelésével”! Ezt megteszi minden olvasó, amikor tetszését és nemtetszését kifejezésre juttatja.

A századik lapban idézzük fel inkább néhány régebbi írást, eredeti formájában, ahogyan a szerzők egyetemi hallgató korukban megírták.

A 100. lapszám, mint minden évforduló, egyúttal a múlt időre is emlékeztet. S amint azt egy régi mondás szavakba önti:

„Az idő múlását nem az óra ketyegése jelzi, hanem az, hogy új emberek kerülnek a régiek helyére.”

A Közgazdász hasábjain is évről évre újabb névalírássok szerepelnek a cikkek alatt, miközben a megszokott nevek elfimnek, hogy máshol bukkanjának fel újra... Mostani centenáriumunk középső oldala legyen hát ezen régi neveké, a régi cikkeké! S mert szeretnénk kellemes emléket ébreszteni, elsősorban humoros-szatirikus műveket válogattunk ki. Azokból az írásokból állítottuk össze csokrot, melyek jellegükön fogva leginkább időt állóak, s abból a műfajból, melyet bár könnyűnek neveznek, csak olvasni és kritizálni könnyű...

Talán éppen ezért választottunk így!

Mese a szegény, de szorgalmas közgazdászról

Hol volt, hol nem volt, a Calvin téren is túl, de még a Szabadság-hídon innen, élt egyszer egy közgazdász. Kicsiny, szalmatetős díkkszállóban lakott, amelyben langyos víz is csak hetenként kétszer volt, és olyan szűkösen tergette életét, hogy még a Dékány Hivatalnak is megessét rajta a szive és havonta egyszer ingyen ebédjegyget osztott neki.

Teltek, múltak az évek, és a szegény, de szorgalmas közgazdász befejezte az egyetemet. Elindult hát szerencsét próbálni. Tarisznyájába vette kitűnő diplomáját, és három, a menzáról származó hamuban sült pogácsát, és útnak indult. Nem messze juttat (vidékre ugyanis semmiképpen nem alart menni), amikor egy hatalmas kapu állta útját, amelyre az volt ráírva nagy nyomtatott betűkkel: Heccsedli-impex. Nem rémült meg, hiszen az egyetemen már néhányszor látott ilyet, hanem dörömbölni kezdett. És lám, csodák csodája, kitárult a nagykapu, mögötte azonban egy hétfejű és

lálom — gondolta —, ha már idáig eljutottam, ide is bemegyek, s nekifeszítve az egyetemi tornaőrökötől kiszélesedett vállát, betörté az ajtót.

Első pillantása Csipke József (népszerű nevén Csipke Józsi) elvtársra, a vállalat igazgatójára esett, aki fotélszerű trónszékébe süllyedve, mélyen aludt. Feje fölött a falon egy táblát pillantott meg az ifjú hős, ameven a következő felirat díszlett: „Heccsedli-impex Export-Import Vállalat” — s alatta kisebb betűkkel: „Elvarázsolva: 1962 augusztus 12-én”.

A szegény, de szorgalmas közgazdász, akinek agyát az egyetemi évek borotvaesésre csiszolták, azonnal rájött, hogy ez a varázslat csak egy, a személyi kultusz idejéből titfelejtett gonosz boszorka műve. S mivel, mint már mondtam, rendkívül éles esze volt, haladéktalanul a varázslat felszámolásához látott. Először Iculkát esakolta meg, rendkívül lelkiismeretesen, aki abban a szempillantásban felébredt mély, dejesz álomból, és első szava ez volt: „Mi az, már vége a munkaidőnek?”

A többi dolgozót már együtt pusztították végig, nemak szerinti megosztásban.

Végül Csipke igazgató elvtársra is sor került, akit felnyitva a szemét, megjegyezte: „De soká aludtam!” — „Aludtál volna bizony száz évet is, ha én nem jövök!” — mondta a szegény, de szorgalmas közgazdász, és azon nyomban elmesélte, hogyan győzte le a gonosz varázslatot.

Még aznap este nagy vállalati bulit csaptak, ahol az örömménep fénypontjálént az igazgató elvtárs hősöknek ajándékozta fele vállalatát, és egyetlen gépirónóját, Iculkát, s még máig is élnek, ha nem jön közbe semmi.

— Puskás —

A TECHNIKA CSODÁJA

Természettudományos melodráma

Színhely: az I, II, III. és IV. számú előadótermek.
Szereplők: Izzadók, Didergők, Mérsékelt éghajlatiak, Hideg levegő, Meleg levegő, és a Tervező.

EXPOZÍCIÓ

Tervező: Be van fejezve a nagy mű, igen.
A levegő forog (hm, hm...)
Az alkotó pihen.

I. FELVONÁS

Meleg levegő: (felül be.)
Hideg levegő: (alul gúnyosan kacag.) Nem, nem, nem.
Nem, nem, nem,
Nem megyek én innen el!
(tényleg nem megy.)

II. FELVONÁS

Izzadók: (a felső padsorokban alsónadrágban, illetve kombinében ájultan rognak jegyzetfüzetükre.)
Meleg levegő: (kitartóan.) Porró ritmust dalol a vérem...

Didergők: (az alsó padsorokban fagyott végtagokkal gémberedetten kucoorognak.)
Hideg levegő: (kárörvendően.) Ilyen vagyok, ilyen...

III. FELVONÁS

Mérsékelt éghajlatiak: (Homlokuk izzad, lábukon fagyásfoltok.)
Hideg levegő: (kórusban.) Nem, nem, nem,
Meleg levegő: Nem keveredem!
(tényleg nem.)

Tervező: (némán áll, pelyhekben hull az átok, lassan teljesen belepi.)

(Függöny)

—kl—

ARANYMONDÁSOK

A világ legigazságtalanabb dolga, hogy nekem mindenfélét kell álmodnom a vizsgáztatóról, de ő nem álmodik rólam.

Néhány fértihalgató tanulmányi nehézségeit azzal magyarázza, hogy a könyvtárban nemcsak lábjegyzetek vannak, de lábak is.

A vizsga előtt egy hét hány lap?

Jobb ultizni, mint vizsgázt. Itt méltányolják a betilt is.

Hogy közben elolvassák, nyitvánítsák a kötelező irodalmat tiltottnak. Ezenkívül elhelyezhetnének bennük néhány pikáns képet a pénzfetiszmusról.

Az értelem olyan valami, ami a nullától a végtelenig terjed, de a nulla körül sűrűsödik.

A legújabb Archimedesek tévedése: minden tanszék anynyit veszít a tekintélyéből, amennyi a reform során vég-

rehajtott jegyzet rövidítésétől kilogrammsúlya.

Bírálat: ez a jegyzet olyan rossz, mint egy magyar film. Vagyis: elnyújtott, semmitmondó, elavult, és van szakmai hibákkal.

Patetikus felkiáltás szigorlat előtt: „Műljék el tőlem a tantárgy!”

A TANANYAG NEM VESZ EL, CSAK SÜRÜBB BETÜK-KEL SZEDIK JEGYZETET.

Az elsősök mindig nagy ambícióval indulnak neki a félévi vizsgáknak, de szép reményeik sokszor hajóstörést szenvednek.

Sok tanuló a vizsgák alatt intelligensen szerény, rendszerint csak azért, mert szerényen intelligens.

A közgazdászok többsége nem üldözési, hanem idézési mániában szenved.

X. Y. belemerült a valóság tanulmányozásába. Holttestét eddig sem a tudomány, sem a művészet nem vette partra.

Az önkiszolgáló vizsga

Azt álmodtam, hogy bevezették az önkiszolgáló vizsgát. Mindjárt el is mesélem, hogyan zajlik le egy kollektivium az új rendszerben.

A vizsga napjának reggelén dűszbe vágom magam, sötét ruha, fehér arc, és elmegyek a tanszékre. A hirdetőtáblán meg tudom, hogy a 425-be vagyok kiírva, oda-rohanok és rémülten veszem tudomásul, hogy magamnál vizsgázom. Gyorsan elkezdék érdeklődni a többieknél, hogy milyen vagyok, szőrűzők-e, s főleg, milyen a hangulatom. Aztán várok. Ha közben valaki siránkozik, mert a másik helyre van kiírva, én hősiesen közbevetem, hogy az semmi, mert nekem hozzám kell men-nem. Aztán sorra kerülök. Nosza. Besettenkedem az ajtón és halkán köszönök magamnak, amire én vizsgázó-lan bólintok. Majd odaadom az inde-

zem magamnak és kapok egy tételt tőlem.

Aztán elkezdem a második tétellel, mintha véletlenül tenném. Persze jól tudom, hogy én azért kezdem a másodikot, mert az elsőről kevés fogalmam van, de hagyom magam beszélni. Miközben beszélök, szó nélkül hallgatom magam, s közben csendben jegyzeteket, bár tudom, hogy ez engem rettentően idegesít. S az még jobban idegesít, hogy ráadásul azt is tudom, hogy mit jegyezgetek. Most például óvatosan kikerülök egy veszélyes részt, de engem nem lehet becsapni, s tüstént feltírom, hogy ezt majd meg fogom kérde-zni magamtól. Ezután jéleszakítom magam és megkér-dezem magamtól azt, amiről ügyis tudom, hogy nem fogok rá válaszolni. Erre komorra, sőt, amire én vizsgázó-lan bólintok. Majd odaadom az inde-

magam, megpróbálva kitalálni, kirugom-e magam, vagy sem. Aztán felszólítom magam, hogy térjek rá a másik tételre. Rátérek. Néhány kitűnő perc következik, majd abbahagyom magammal, s megkérdezem, hogy most mit csináljak magammal. Rövid pilla magammal, ami után megsajnálom magam (ez tökéletesen érthető), s megmondom, hogy ezt nem vártam tőlem. Majd figyelmeztetem magam, hogy év végén ez nem lesz elég, s akkor még találkozom velem, s beírom magamnak az esetet. Végül távozom, s kinn a folyosón mindenkinek elmondom, hogy azért adtam magamnak esetet, mert régóta nem szerettem magam.

S ezután, ha találkozom magammal, a pokolba kívánom magam, amiért a vizsgán olyan csínyán bántam el magam-mal.

A. J.

magam, megpróbálva kitalálni, kirugom-e magam, vagy sem. Aztán felszólítom magam, hogy térjek rá a másik tételre. Rátérek. Néhány kitűnő perc következik, majd abbahagyom magammal, s megkérdezem, hogy most mit csináljak magammal. Rövid pilla magammal, ami után megsajnálom magam (ez tökéletesen érthető), s megmondom, hogy ezt nem vártam tőlem. Majd figyelmeztetem magam, hogy év végén ez nem lesz elég, s akkor még találkozom velem, s beírom magamnak az esetet. Végül távozom, s kinn a folyosón mindenkinek elmondom, hogy azért adtam magamnak esetet, mert régóta nem szerettem magam.

A folyosó végén egy piciny kis ajtó állt, hét lakattal lezárva, s rajta a felírás: Igazgató. Egy életem, egy ha-

Fejlődés mutatkozása az ipar V/9-es csoportnál

Írhatta volna Lőrincze Lajos is, de nem kellett olyan messzire menni

Komoly haladás érezhető egyes csoportoknál az ISZ mozgalomhoz való viszonyulás terén. Míg a legutóbbi ér-

tékelés folyamatában még tapasztalható volt bizonyos fokú hiányosság, és húzódozás állt fenn egyesek részéről a feladat iránti hozzáállás vonalán, most már határozott javulás állott be. A döntő előrelendülés a tudatosított kritikák folyamatba vételében keresendő a súlypontizált kérdéseket illetően. A lemorzsolódásokat kiküszöbölő körülmények következtében döntő súllval esett a latba az elvtársak törekvéseinek szűk-keresztmetszetét javítani szándékozó konkrét tennivalók kihangsúlyozása. Legdöntőbb ezek között a szervezés iránti hozzáállás biztató formájában rejlik. Az ígéretek beitemezett elmélyítése során egyetlen területen sem lótték túl a lovon. Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy a legtöbben erőteljes súlyt helyeztek a kiszélesedő lendület fejlesztésére is.

A kérdés élére állítása végül is — amint ez a fentiékből kiderül — meghozta a maga eredményét, és most már az ipar V/9-es csoport keretében is konkrétan irányt vehetnek a beitemezett működési vonal felé.

—kl—

Nem hiszem, hogy „közgázós” vagyok

A IV. évesek búcsúbanketjén elhangzott óda:

A menzán mindig jókat nevetek, Ha leadok egy tavalyi jegyet. Sőt, hogyha végre znejmi marha van, Ujjongok az örömtől boldogan. Nem tudom, kinek volt az ötlete, Hogy így kedveskedjen nekünk vele. És kérem gyorsan még egy adagot, És nem hiszem, hogy „közgázós” vagyok.

A folyosón beszélgettünk minap. S bíráltuk persze, mind a lányokat. És mondta közülük nevetve egy, Hogy tele van velük a Gellérthegy. En értelem néztem reá nagyon, Mi jó van abban, azt nem tudhatom, Mert Gellérthegyre sosem baktatok, Én nem hiszem, hogy „közgázós” vagyok.

Nekem van három katalógusom, Riadtan mondták az évfolyamon. És reszketőn futkosnak fel, s alá, Nem írják az indexüket alá. Mindenki fél és látom, mily nagyon, Csak engem nem tölt el az izgalom. Mert órákról sosem hiányozok, Én nem hiszem, hogy „közgázós” vagyok.

A vizsgákon ezt hallottam minap, Hogy kevés volt egy tárgyra a hét' nap. Mert, ha naponta száz oldalt veszek, Félig sem vettem át a jegyzetet. Nekem ezzel nem gyűlik a bajom, Nem kell félnem, hogy vizsgám elrontom. Mert évközben is mindig tanulok, Én nem hiszem, hogy „közgázós” vagyok.

Nem volt hiába a nagy szorgalom, Habár az esgért dadogtam nagyon. Éj-nappal, biz én tanultam sokat, Mégis úgy örültem, hogy esetet ad. És mikor egyszer szembe jött velem, Boldog voltam, hogy üdvözölhetem. Már messziről köszöntem jó nagyot, Én nem hiszem, hogy „közgázós” vagyok.

Négy év mily gyorsan telt el minetünk, Még néhány nap és elhelyezkedünk. Im elhagyjuk végleg a padokat, Mert vár reánk már a sok vállalat. Jó állást kapunk, biztos nem kevést, S már úgy várom az első fizetést. Mert kézzret biztos mindjárt kapok, Én nem hiszem, hogy „normális” vagyok.

—ll—

Ezt olvastuk

A fenti állandó cím alatt Dr. Argus helyi képviselőként tollhegyre szoktuk tűzni a jegyzetekben, tankönyvekben előforduló legfrappánsabb elírásokat, sajtóhibákat. A figyelem „kibagyása” folytán napvilágot látó kisiklások mellett, gyűjteményünkben mindig szerepelnek olyan mondatok is, melyek ugyan szintén humorosak — de nem sajtóhibák. Jöndulatú feltételezésünk alapján ezúttal sem választjuk szét őket — hátha az utóbbiak is a figyelem kibagyásának gyermekei, nem pedig... No, de jobb a béke!

„A rizsföldet a vízzel való elárasztás után felszántják, boronálják, ezzel párhuzamosan előcsiráztatják, majd elültetik, s kétszer-háromszor gyomlálják, s mindezt vízzel elárasztott területen.” (1959. Ált. gazd. földrajz. I. 131. o.)

„A gyümölcsstermelés mezőgazdasági jellegét meghatározza a talajeróptól állandó szükségessége, bár a gyümölcsfa sem közvetlen, hanem közvetlenül nem termel istállótrágyát.” (1959. Szemelvények Mo. gazd. földrajzából 142. o.)

„A községi tenyészetekben az elpusztult apaállatokat az azal pótolják, amivel éppen lehetett.” (U.o. 161. o.)

Nemzeti összefogás helyett aláhúzással valami egészen más olvasható a gazdaságtörténet jegyzet (1959. I/2. 68. oldalán, olyasmit, amit orvosi nyelven általában csak dizen-tériának szoktak mondani.

„Értékhatáron aluli mind-az a felújítás, amelynek költ-

segei az értékhatáron felüli felújítás alatt maradnak.”

„Lenin: A kapitalizmus fejlődése Olaszországban” című munkájában megállapította.” (Agrárgazdaságtan 172. o.)

„Gipsz nélkül az örült cement gyorskötő.” (II. évf. Ipari technológia I. 131. o.)

„1. Állatállomány növekedése tagok belépése esetén.

Dolgozó parasztságunk mindinkább felismeri a közös gazdálkodás fölényét és egyre többen lépnek be a termelőszövetkezetekbe...” (Mezőgazdasági könyvvitel 90. o.)

„Erzsébet királynő, akit a polgári történetírás szűznek nevez...” (Kapitalizmus Pol. gazd. I. 101. o.)

„5000 méternél magasabbra a vasutak földkeresék szerű nem mennek fel. Ezek a dél-amerikai kontinensen találhatók.” (Gazd. földrajz I. 22. o.)

Gyilkosság a hibás körben

Egy angol lapban pályázatot hirdettek olyan bűnügyi regény írására, amelynek szerzője feltétlenül egyetemi tanár, vagy legalábbis docens. Néhány év jelentős munkájával egyetemünk elméleti történet tanszéke is elkészítette pályaművét, amelynek vázlatát az alábbiakban ismertetjük hallgatóinkkal, addig is, amíg a Jegyzetellátó meg nem jelenti a teljes művet.

I. FEJEZET

Nevermorei kicsiny, de izléses kéjlakában holtan találják Mr. Smith-t. A nyomozás megállapítja, hogy ellopták a páncélszekrényben őrzött három értékemléket.

II. FEJEZET

A gyanú Ricardora, a mester tanítványára terelődik, aki Malibus plébános tanúsága szerint többször érdeklődött az értékemlékek iránt. Bastiat rendőrkapitány letartóztatja Ricardot.

III. FEJEZET

Joan Robinson, a meggyilkolt bájos unokahúga a gyász hírére megérkezik. Véletlenül meglátja, amint Clark, az inas egy ismeretlen emberrel sugdolózik egy határtermék mögött.

IV. FEJEZET

Bastiat kapitány sorra kihallgatja a ház személyzetét. Mrs. Campbellről, a házvezetőnőről kiderült, hogy titokban apologetikus, s ráadásul a gyilkosság reggelén egy pókhálótt hagyott a meggyilkolt tróasztala fölött. (Ennek semmi jelentősége sem lesz a későbbiekben.) Ricardo börtönjéből előkerül egy alig hibás földjárdekmélet.

V. FEJEZET

Megjön Saint-Simon, Joan vőlegénye. Vele érkezik barátja, Mr. Keynes, a kiváló magán-detektív és amatőr kameraművész.

VI. FEJEZET

Joan el akarja mesélni Saint-Simonnak gyanúját az inast illetően, azonban Clark, aki hallgatózott, hirtelen belép, s jelentőségteljes mozdulattal az asztalra tesz egy korsó friss határhasznót. A lány elsápad, s elhagyja a szobát. Clark utána siet, s a folyosón néhány szóval megfenyegeti. Az eset tanúja Polly, a papagáj.

VII. FEJEZET

Az elképedt Saint-Simon, miután rájön, hogy a határhasznót még éretlen, bosszankodva felkeresi Keynes, aki épp elmélyülten kamatozik. A detektív azonban csak rejtélyesen mosolyog.

VIII. FEJEZET

Clark névtelen levélben tudatja Saint-Simonnal, hogy egy javíthatatlan utópista, aki képtelen annak felismerésére, hogy Joan megcsalja őt, hiszen rendszeresen randevűzik Bernsteinnel, az új munkásarisztokratával.

IX. FEJEZET

Joan és Saint-Simon összevesznek. A lány eljut otthonról. Keynes megtudja a papagájtól, hogy Clark, az inas halállal fenyegette Miss Robinsont. Saint-Simon löhátont vágta a lány után. Keynes azonban inflációs spirálján hamarabb megérkezik, s megmenti a lányt. A végén kiderül, hogy Mr. Smith gyilkosa az elvetemült bandavezér, Böhm-Bawerk, aki egyre a ház körül ólálkodott. Az ő bandájába tartozott Clark is. Keynes persze elejétől fogva rájuk gyanakodott, s fel is állította csapdját. Megállapította ugyanis a nyomokból, Böhm-Bawerk, miközben a házat kerülgeti, tulajdonképpen hibás körben mozog, ami valójában egy ellipszis, s melynek egyik gyújtópontja a ház. Ebből már gyerekként volt kiszámítani a másik gyújtópontot, ahol meg is találták a gengszter búvóhelyét.

Kollokviumi

izzadságcseppek

Jogi személy saját szervevel köt szerződést.

A szállítási szerződések az öskommunizmusban kezdődnek.

A Magyar Népköztársaságban a nők betölthetnek minden olyan munkakört, ami testalkatukat nem veszélyezteti.

Az állandó tőke azért állandó, mert állandóan befektetik; változó tőke pedig azért változó, mert csak néha fektetik be.

A KGST keretében megvalósul a szocialista országok közösülése.

A képviselőket titkos választások útján hozzák létre.

A rozstot évente legalább kétszer meg kell kapálni.

Téli esték

— hasznos mulatságok

Lassan beköszöntenek a hosszú téli esték, és az unalmas kollokviumok. Sok hallgatónk nem tudja ilyenkor, mihez kezdjen. Ezekben próbál most segíteni szerkesztőségünk, amikor egy érdekes és hasznos játékra tanítja meg olvasóit: a versírásra.

Hogy valaki nagy költő lehessen, annak van néhány elengedhetetlen feltétele.

Először is be kell szerezniünk papírt, melynek nagysága a költemény terjedelme szerint háromféle lehet: nagy, közepes és kicsi. (Kezdő költők azonban jó, ha mindjárt nagygyal kezdik.) Feltétlenül szükséges még egy toll is, bár az ügyesebbek rögtön márvány-

ba véshtetik műveiket. Hasznos, ha van egy radírunk is, mellyel, ha túlságosan világos és közérthető dolgokat vetnénk papírra (és ebbe a hibába a kezdők néha beleesnek), azokat rögtön törölni tudjuk. Ezek után már csak le kell írni a verset. Néhány műhelytitokra azonban felhívjuk még olvasóink figyelmét. Vigyázzunk, hogy a sorvégek ne csengjenek össze, mert akkor veszélyes jelenség, úgynevezett rím jön létre, ami a jó vers egyik legnagyobb ellensége.

Néhány költőnk azzal is kísérletezett, hogy versének témája, sőt mondanivalója legyen. Ezek azonban túlháladott, sőt veszélyes nézetek.

Reméljük, hogy útmutatásaink alapján megnő a közigazdász költők tábora, s ezzel is bizonyítandó, hogy nem vagyunk szakbarbárok.

A kevésbé sikerült verseket a Kortárshoz, Új Íráshoz, az Élet és Irodalomhoz küldjék be olvasóink. A különösen jól sikerülteket megpróbálhatják a Közigazdászba is beküldeni. Attól azonban óva intjük olvasóinkat, hogy rendszeresen rossz verseket írjanak, mert ezt csak különösen nagy és befutott költő engedheti meg magának.

Sűrített tananyag

Elmélettörténet: Fehér könyv a polgári közigazdászok rémtetteiről.

Nemzetközi gazdasági és politikai kérdések: Előttünk az özőnfviz.

Matematika: És a nyolcadik napon levezeték az Úr a képleteket.

Gazdaságtörténet: Hol volt, hol nem volt, hol pedig importáltuk.

Számvitel: Barangolás az akasztófák árnyékában.

Filozófiatörténet: Emlékek az élet szépségéről, amit azután a filozófusok megmagyaráztak.

Tudományos szocializmus: Történelmi fejtegetés a baloldali jobb oldalának szélső közepéről.

Népgazdasági tervezés: Több pont, mint kolbász.

(avar)

— kl —

— prager —

Miért nem lettem kitünő?

Hát semmi esetre sem azért, mantha nem volnék képes rá, vagy mert nem vagyok elég szorgalmas. E vádat visszautasítom. En azért nem lettem kitünő, mert — én egész egyszerűen nem akartam kitünő lenni. Úgy bizony. Nem akartam. Júszt sem. Hogy miért? Elmondom.

A vizsgaidőszak kezdetén megtudtam az egyes rendűségi határokat. Jörendű az, aki legalább 3,51-et, jeles, aki 4,51-et ér el. Aki pedig csak 3,50-es, vagy 4,50-es eredményt mutat fel, az alsóbb kategóriában marad, Na mármost. A fentiekből logikusan következett, hogy az lesz kitünő rendű, aki 5,01-et ér el. Aki csak 5,00-et, az még jeles. Világossá vált előttem, hogy a jelenlegi osztályozási rendszer mellett az 5,01-et nem igen érhetném el, s én nem akartam azok sorába állni,

kiket a fenti rendűségi törvényeszerűség megsértésével már 5,00-os eredménnyel is kitünőnek állítanak ki. E kivételést nem fogadnám el. S akkor itt állnék csupa jeles vizsgával, egy századdal elmaradva az óhajtott eredménytől. Még jobban bosszankodnék, mint az a sok társam, aki páros számú vizsga esetén éppen 2—3 vagy 4,50-et ért el.

Vannak ugyan egyesek, akik makacsul hisznek benne, hogy ezen esetleg lehetne segíteni. Két módszer adódik. Az egyik, a kézenfekvőbb, a jelenlegi öt jegyű osztályozási rendszer valamiféle módosítása (erre még nincs konkrét javaslat). A másik sokkal merészebb, eredetibb. Hitvallói az ismeretes Népszabadság—Dr. Argus vitára hivatkozva azt állítják, hogy az új évtized 1960. ja-

nuár 1-én kezdődik, s ezzel egyezően a század második fele 1950-es és nem 1951. január 1-én kezdődött, úgy mindezekből folyik, hogy például a 3,50 már a két jegy közötti egész második feléhez tartozik. Szerintük ugyanis az első fél már 3,49-nél, vagyis az 50. század utolsó tízmilliárdod cikrájával tökéletesen be van fejezve, s a 3,50-nel kezdődő 51. századnak fikarcnyi köze sincs az egész első feléhez.

De ezek csak utópikus elképzelések. A valóság olyan, amilyennek a cikkek elején vázoltam. Ezután emlélem, mindenki megérti, hogy én tudatosan nem akartam kitünő lenni, s mint bizonyos helyeken ismeretes, nem is lettem. Na ja, ha én elhatározok valamit!

(avar)

EGYETEMÜNK

A hajdani vámház

Vámház új terve számára magántelkeket kellett volna kisajátítani, ez azonban kudarcot vallott és végül csak az eredeti telkeknek kb. a felén (ez már a mai méret) indulhatott meg az építkezés 1870 nyarán.

A Vámház 1874 nyarára készült el, s a Műegyetem megépüléséig arányosan tagolt tömegével uralkodott az alsó Duna-soron. Természetesen felvetődik az a kérdés, melyet szinte minden XIX. századi épülettel kapcsolatban fel lehet és fel kell tenni: A történelmi stílusokból kölcsönzött elemek összehatása mennyiben művészi, sikerült, emeli-e a városképet, s ha igen, mennyiben?

Talán nem is járunk messze az igazságtól, ha az eklektika alapvetően rektropektív lezárt szemléletét összefüggésbe hozzuk az uralomra jutó polgárságnak azzal az ismertet felfogásával, hogy a polgári társadalom az emberi fejlődés csúcsa örökéletű valami, hogy ezen túl nincs tovább. Ráérünk összegyűjteni az elmúlt korok kultúrkincsét, rendszerezni, összefoglalni azt, amit az előző, tudatlan (— feudális) kor szeme elől rejtve maradt. Nem véletlen, hogy ebben a korban lendülnek fel az olyan tipikus gyűjtő, rendszerező, tudományok, mint például az orientalisztika, folklorisztika stb. Mindez természetesen a maga polgári korlátaival. Az építészetben pedig, mint már mondtuk, ez azt jelentette, hogy a megelőző feudális évezred fényűző stílusait átvesszük — s egyrészt felváltjuk aprópénzre, bérházacskákra, másrészt azonban a régi pompával használjuk őket, saját közigazgatási, törvényhozási, bírósági, kulturális intézményeink széppé tételére. Így jönnek létre az eklektikus kor nagy „neo” stílusai (neobarokk, neoreneszánsz stb.; mint például a párizsi Opera, a londoni Parlament stb.) és csaknem valamennyi budapesti középület, az Országháztól a Bazilikáig és természetesen a Vámház. Ennek a fényűző, sokszor rendkívüli művészi „nagy-eklektika”-nak a képviselője tehát Ybl Miklós is.

Minden hallgatónknál bekövetkezett egyszer az a pillanat, mikor a felvételi vizsga reggelén szorongva át lépte egyetemünk főbejárataján küszöbét — először életében. „Zord” tanítészmenyét várt, s helyette oszlopos, mozaikos, derűs színű előcsarnokot, kandeláberes márványlépcsőházat, díszes aulát talált. „Lám, ilyen egyetemem” — gondolta bizonyára, s magától értetődően vonult át az ívelt oszlopos kerestűfolyosón és tűnt el egy méltóságos szárnyas ajtó mögött. Hát nem egészen ez a helyzet! Az öreg kandeláberes, kőpárkányos és kapuk ugyancsak csodálkoztak volna, ha ezelőtt mondjuk nyolcvan évvel valaki azt mondja nekik, hogy majd egykor diákok verik fel a folyosók csendjét. Hozzászórtak ugyanis a keménygalléros, cvikkeres vám- és sóhivatalnokokhoz — s ebből gondolom világos már, hogy épületünk ekkoriban, ha nem is Közigazdaságtudományi Egyetem, mindenesetre tekintélyes közigazdasági intézmény — helyesebben intézmények — szállásadója volt: a vámhivatal, a pesti pénzügyigazgatóság, a központi süzlet igazgatóság és a bányatermék igazgatóság.

Építésének gondolata már az abszolútizmus idején — 1857-ben — felvetődött. Ekkoriban még nem mai helyére, hanem a jelenlegi Földművelésügyi Minisztérium telkére akarták építeni, Dunára néző homlokzattal. A terveket Ybl Miklós — a XIX. század második felének legtermékenyebb és legművészebb eredményeket elérő, bár a kor eklektikus stílusú törekvéseitől szabadulni nem tudó építőművésze — készítette el. (1864.) Ezek a tervek Bécsben nem találtak tetszésre, lényegében elvetették őket.

A kiegyezés után, 1870-ben válik ismét időszorúvá a kérdés. Lónyay Menyhért pénzügyminiszter feltétel nélkül szükségesnek tartotta a szétszórt helyeken, többnyire bérelt lakásokban elhelyezkedő pénzügyi hatóságok egy helyen való összpontosítását, s az építkezések megkezdését az eredetileg kijelölt helyen nem is indították. A főváros azonban közbelépett, s városfejlesztési szempontból vétót mond az eredeti elhelyezési elképzelésekre, nem biztosítva az 1857-es szerződésben elvállalt járulékos munkák elvégzését, s ezzel a kormányt arra kényszerítette, hogy telekcsere hajtsa végre, s az eredeti telek helyett a tervezett Alsó-hídtól (Szabadsághíd) délre, nagyjából a mai helyen, építse meg a palotát. Ezal azonban még nem háruult el minden nehézség, mivel a

Becsky György

Ne üljön az asztalra, kollega úr!

Ne úgy tartsa a vonalzóit, kartársam! Nálunk pontot tesznek a tizedesvessző helyett! Kollegám, nálunk a kartársnőket is önbizik! Kollega úr, én tizenhat éve vagyok itt... Kartárs... Elvtársam... Kollega úr...

Ez mind én vagyok

Kéthónapos gyakorlattal, diplomával, állással egy nagyvállalatnál, munkakör nélkül. Igen, munkakör nélkül. A közeli jövőben átveszem az egyik kartársnő munkakörét, aki egy másiknak a helyébe lép, az egy harmadik asztalához ül át. Az utolsó páciens jövője egyelőre még ismeretlen. Ami rám vár határozottan vizsgázó. Gazdasági mutatókat fogok számolni, s ahhoz már ismerni kell a négy alapműveletet is. Igaz, hogy számológépen, tehát nagyon nem kell félnem a szellemi túlerőltetéstől. A mutatószámokat elemeltileg elemezni is kellene, ezt tanították nekem és anynyi másnak itt az egyetemen. Gyakorlatilag nem csinálják. Igen, ezt kellene nekem bevezetni, de hát a gyakorlati szakemberek kissé „nehézkések”, s ez ugyebár objektív tényező szubjektív nehézség.

Más közgazdasági munka,

amihez egyetem kellene? Sajnos kilitásom sincs rá. Tulajdonképpen állandóan fölőlegetnek magam magam a jelenlegi helyemen, amióta itt vagyok. Miért helyeztek oda? Azt talán csak a személyzeti főosztályon tudnák megmondani. Talán. Engem meg sem kérdeztek, mit is akarnék, szeretnék, kívánok csinálni. Kiosztottak, mint egy kártyalapot. Csak az a baj, hogy szokernak sem érezhetem magam, hiszen ahhoz legalább mérnöki diploma is kellene. Akkor kevesebben játszanák

a főnököt bármilyen apró kis ügyben. Akkor jogom volna megmondani, hogy a műszerkártonok leltári szám-szerinti sorrendbe rakásához talán mégsem kell diploma. Akkor senki sem hinné, hogy a normaidő-kártonok átmásolása a legalkalmasabb arra, hogy a napi munkaidőmből hátralévő öt órát eltöltsem valamivel. Akkor nemigen fordulna elő, hogy napi két-három órán át lázas igyekezettel kell úgy csinálnom, mintha dolgoznék. A markirozásra azért van szükség, mert egyszerűen nem kapok munkát. Vagy nem adnak, vagy nincs is.

Pedig nem is akarom

a világot vagy a vállalatot megváltani. Nem panaszkodom, mondván, kevés a pénz. Jelenleg 1300 Ft-ot sem ér a munkám.) Nem akarok senkinek a helyére kerülni, legkevésbé a főkönyvelőre. Nem. Csupán dolgozni szeretnék és tudni, hogy mi az értelme a munkámnak, s végül tisztában jenni azzal, hogy érdemes volt-e egyetemet végzőnem ehhez.

Társadalmi ösztöndíjam három évig köt a vállalathoz. Ha ez lejár talán elmegyek máshová. Talán. Ha lesz még bennem annyi vállalkozókedv. Napi nyolc és félórás tömény unalom és értelmetlenség — úgy érzem — elég hatékony szer minden olyasféle tevékenység ellen, amely gondolkodásnak neveznek. Három év után ismét nozzalogni — nehéz lesz.

Senki sem akarok elkésérinteni ezzel a néhány sorral. Remélni szeretném, hogy csak kevés kollégámnak jutott hasonló sors. Jó volna, ha a későbbiek már csak hírből hallanának ilyesmiről. Túlzott illuzióktól viszont jobb, ha tartózkodunk.

J. Z.

ÖSZTÖNDÍJFIZETÉS

Meddig fog tartani?

(Váradi György felvétele)

A nyelvi jelenségek automatizálása

A Nyelvi Tanszék új kísérleteiről

A Nyelvi Tanszéken az utóbbi időben igen jelentős elvi és gyakorlati kezdeményezések történtek, amelyek — nem alaptalan reményeink szerint — egyetemünkön előreláthatóan sokkal eredményesebbé teszik az idegen nyelvek oktatását, mint a korábbi években.

Az új felfogásért, az „új módszerért” vívott harc úgy két évvel ezelőtt indult meg. Akkor még szinte illúziórikus messzeségben látszott a majdani kézzel fogható első eredmény: az új szemléletű alapkönyv, a fő nyelvekben. Ezekre tekintve ma már sokkal közelebbiek látszik a cél: az egész nyelvi tananyagrendszer átépítése tudományos alapon, s a nyelvi stúdió eredményes működése.

A harc nem volt könnyű s természetesen még ma sem állítható, hogy az új szemlélet minden agyat meghódított. Mindazáltal ma már senki sem akarja meggyőződéssel a régit; az „új módszer” jelentős és egyre szélesülő táborát vallhat magáénak.

Az „új módszer” igazában véve nem „módszer” (habár igen határozott módszerbeli vonatkozások vannak), hanem új szemléleti bázis, amely elméleti síkon az évek során megtalálta megfelelő tükrözési formáját a tanításra kerülő anyagban. Az elméletet „lebonítottuk” a gyakorlatot, de — ezt erősen hangsúlyozni kell! — nem valamely elmélet kedvéért kívánunk új tananyagot, hanem a rohamosan növekvő és gyakorlati tudást egyre mohóbban követelő igény kielégítésére új bázist keresünk.

A régi alapon ugyanis tovább fejlődni már semmiképpen sem tudunk és nem is lehet.

Ez az induló „axiómája” az új keresésének. Ezekután önként adódik a kérdés: mi a lényege az új felfogásnak?

Az elméleti kiindulópont igen vázlatos elnagyoltsággal a következőkben foglalható össze:

a nyelv nem szavak és (nyelvtani) szabályok pusztá összege, hanem jelek egyidejű és egymást feltételező rendszere.

A jel egy olyan egysége a nyelvnek, ami mindig valami más helyett áll; azt helyettesíti, tehát egy helyettesítő hangsor. Erthetően nincs semmiféle kapcsolatban azzal, amit helyettesít, vagyis amit jelöl. Pl. a ház hangsor teljesen közömbös viszonyban van a valóság hánzzal. A jel nyelvi értékét nem az határozza meg, ami helyett áll, hanem az, hogy milyen helyet foglal el a nyelvi rendszerben, illetőleg milyen viszonyban áll a rendszer többi tagjával. Illusztrálásul vegyünk egy igeragozási példát a magyar nyelvből:

Ir-ok Ir-unk
Ir-sz Ir-tök
Ir Ir-nak

Mint látjuk az *ir* teljesen ragtalan, s mégis betölti a megfelelő funkciót, az egyes szám harmadik személy jelölő funkcióját. Hogyan? Azzal, hogy egyszerűen a ragtalanágában különbözik a többi alaktól. A ragtalanág a

A gyorsaság nem boszorkányság

Az ember mindig vár valamire. Csúcsforgalomban a villamosra, egy jó magyar filmre, ötös találatra a lottón és még sok egyéb másra. Az egyetemisták ezenkívül még várnak az ösztöndíjra, s — mivel a pénz egyedül nem boldogít — a jó vizsgákra.

A társadalmi ösztöndíjasok szintén régóta vártak valamire: az új ösztöndíjrendeletre. Szeptember közepén meg is született a rendelet, mely az ösztöndíjakat rendezi és fel-emeli. A végrehajtási rendeletről újabb hónapot vártunk. Az utasítás még mindig nincs sehol, csak várunk. Ady szavai vaj élvé: „Az új magyar csodákra.”

—E—

Nem akarunk panaszkodni, de...

A III. évfolyam külkereskedelmi szak tanulmányi helyzetéről van szó, mivel nálunk a problémák, nehézségek egyre gyakrabban és élesebben vetődnek fel.

Mindenek előtt az órák számáról, a kötelező egyetemi elfoglaltságról kell beszélnünk. Tekintve, hogy hetente körülbelül 38 óránk van, illetve fakultatív nyelvvél együtt 40-nél is több, ehhez járul a heti 2-3 óra vállalati gyakorlat, ami oda vezet, hogy egyes tárgyakat teljesen el kell hanyagolnunk, vagy pedig mindenbe belekapva csak felszínesen foglalkozni velük. Sőt, még az idén megkezdett szaktárgyakkal sem tudunk kellő mértékben foglalkozni.

Az első két évben szaktárgyakat egyáltalán nem tanulunk, tulajdonképpen csak most ismerkedünk velük; most akarjuk megszerezni szakmánkat, amelyet hivatásul választottunk. Szerintünk a szakma iránti érdeklődést, szeretetet inkább táplálni, serkenteni kellene azzal, hogy több szabad időt bizto-

sítanának ilyen irányú önképzésre.

És itt van a nyelvtanulás problémája is. A nyelvtanulásra nekünk külkereskedelmi szakosoknak különösen nagy szükségünk van. (Ezt a vállalatok is megkövetelik.) Egy-egy nyelvből a heti 4 óra kevés, különösen akkor, ha a folyamatos és lelkiismeretes felkészülés még ezekre sem biztosítható az előadások, gyakorlatok, szemináriumok túlzottan nagy száma miatt. Pedig nyelveket minden nap kell tanulni, ha komolyabb eredményt akarunk elérni.

Előadásaink között bizony vannak olyanok, amelyek csak a könyv elmondására, illetve felolvasására szorítkoznak... Több csoportban előfordult, hogy a szemináriumvezető középiskolási módszereket vezetett be, s ezzel szinte rettegésben tartja a hallgatókat.

Igen gyakori az is, hogy a vizsgára bocsátás feltételeit adminisztratív módon határozzák meg, pl. igazolt hiányzás esetén is csak szigorított vizsgára engedik a hallgatót...

Évfolyamunkon a problémák megbeszélése közben felmerült az a kérdés, vajon megoldható lenne-e, hogy könyvtárból és statisztikából a heti négy óra helyett csak kettő-kettő lenne gyakorlatok formájában. (Hiszen a könyvből is fel lehetne készülni azokra.) Tudományos szocializációból pedig csak előadásokat hallgatnánk, az esetleg felmerülő problémákat pedig konzultáció formájában beszélhetnénk meg.

Szerintünk az ezt a megtakarított időt a szorosabb értelemben vett szaktárgyainkra (külker., technika, áruismeret, nemzetközi kereskedelem, nyelvek) tudnánk fordítani, hozzájárulna a szakmai képzés előterbe kerüléséhez, a szocialista szakemberképzés megerősítéséhez.

III. évfolyam külker. szakos hallgatók

Motto: „Az idő elszáll

— a faliújság marad!”

Egyesek szerint a „faliújság” akkor ér valamit, ha aktuális politikai, történelmi stb. eseményeket tükröz. Ha ez így van, szólnunk kell az egyetemi KISZ-faliújságról, s egyben néhány hasznos tanácsot szolgálunk.

Lássuk a „tartalomjegyzéket”!

Márciusi (!) Eseménynaptár. — Minden maradjon benne, csak a „...44 éve...”, „...hat éve...”, „...45 éve”, „...hét éve” terminusra javítani. (Hogy múlik az idő!)

Papp László: Emlékezés (1919) — vers — szintén maradjon. Még 5 hónap és újból aktuálisá válik.

Nónapi köszöntő (fénykép) — Maradj!

A Tanácsköztársaság emlékezete — dettó!

Tiltakozás az iraki hatóságok terrorja ellen.

Kevés változtatással harcos felszólalást csinálhatunk belőle: Tiltakozás a dél-vietnami hatóságok terrorja ellen! (Úgyes javítással az újragepelés is mellőzhető.)

A februári szavazásról készült képekkel sincs baj. A mi országunkban még sok demokratikus választás lesz — ezért ajánlatos a képeket dossziéba tenni... Minden szavazáskor pregnáns bizonyíték lesz ifjúságunk lelkes kiállásáról.

Legfeljebb közben mi megrögszünk.

—tilla—

Intés, megrovás, eltiltás...

„Azt hittem, tudom a polgádot... A technikumban már tanultam... Úgy látszik, mégsem tudtam. Nem, a matematika nekem nem megy... Nyelvéredekem sincs... Hát ezért...”

„Könnyelműen fogtam fel a tanulást. Az első félévben nagyon megijedtem, utána pedig, amikor az első vizsgaidőszakon túl voltam, nagyon elhanyagoltam... nem sikerültek a vizsgáim a második félévben...”

Ilyen és ehhez hasonló mondatok az iparkari fegyel-

mi tárgyaláson hangzottak el. Az utóvizsgákat halmozók egy része pedig nem is tudta indokolni gyenge eredményeit, eredménytelen szereplését. A fegyelmi bizottság kérdéseire néma könnyekkel válaszolók körülményeit vajon ki fejtsé meg? És mi értelme van számukra így bukdácsolva végigkínálni az egyetemi éveket?

★

Az iparkari fegyelmi bizottság a tanulmányi fegyelem súlyos megsértése miatt az alábbi büntetéseket róta ki:

Horváth Péter II. évfolyam: megrovás, végső figyelmeztetéssel,

Tóth Tibor II. évfolyam: megrovás,

Farkas László II. évfolyam: megintés,

Horváth Teri III. évfolyam: megrovás,

Scherer Ilona IV. évfolyam: megrovás, végső figyelmeztetéssel,

Kapitány István, IV. évfolyam: eltiltás az egyetemről két félévre,

Gyalai Márta IV. évfolyam: megrovás,

Szöke Zsuzsa III. évfolyamos hallgató ügyében a fegyelmi bizottság még nem hozott döntést.

A felsorolt hallgatókon kívül az ipar karon még 18-an kaptak szóbeli figyelmeztetést.

„Egy világtörténelmi jelentőségű esemény megvalósulásához közelünk. A jelek szerint sikerrel fog befejeződni a genfi leszerelési konferencia, végre belátható időn belül megszületik az általános és teljes leszerelés.”

Ezek a gondolatok foglalkoztattak egyik nap a menzán. Miért éppen a menzán?

Amikor a hosszú sorbaállás után végre evészközökhöz jutottam, kissé megfőkönyödvé vettem észre, hogy nincsenek kések. Végigvillantottam az előttem állókon, majd a már étkező-

KÉS

kön, és meggyőződtem róla, hogy náluk sincs kés.

Nagyon mérges lettem. Aztán hírtelen elszégyelltem magam. Sőt, talán el is vörösödtem egy kissé. Oh, én balga lélek, már nem is gondolkodom? Hát mi a kés?

Fegyver, amely alkalmas arra, hogy kioltuk vele embertársaink életét. Nyomban rájöttem, hogy új kezdeményezés tanúja vagyok. Mi már közvetlen tettekkel küzdünk az általános és teljes leszerelésért. Hát nem

gyönyörű ez? És én még saját egyéni érdekeimet akartam előtérbe helyezni!

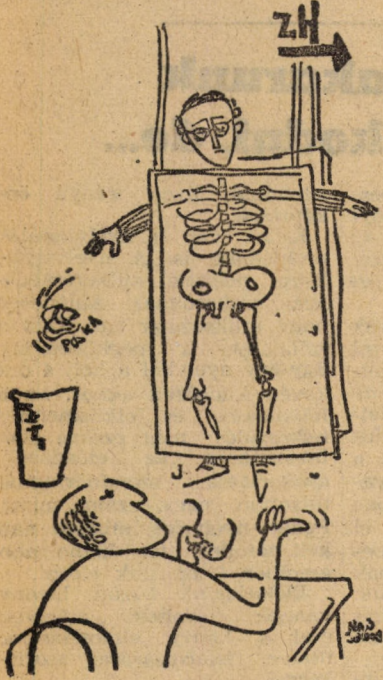
Azóta kitarotán használok két fegyvertelen kezem az étkezésnél. Büszkén és emelt fővel, mert tudom, hogy ezzel én is teszek valamit az emberiségért.

Végül pedig javasolnám minden étteremnek, üzemi és családi konyháknak, sőt az egész világ minden emberének: ne használjunk késeket, ezzel is segítsük a leszerelés megvalósulását! Valahogy el kell kezdeni... És miért ne legyen miénk a dicsőség?

Tallós Emil

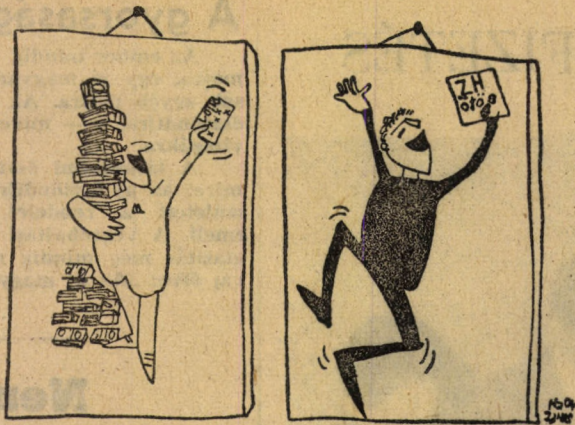

LESZERELÉS

„Bemehet...”

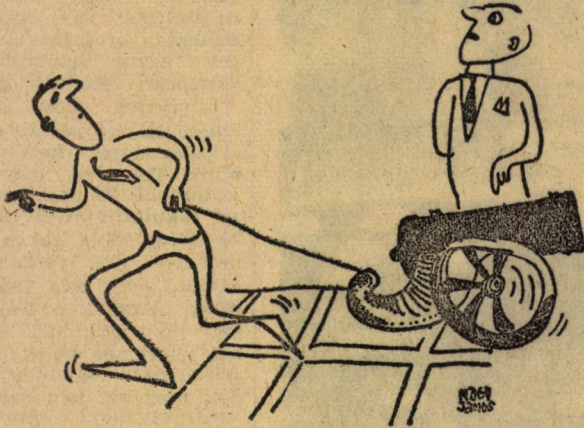
BOLDOG EMBEREK

Ötös lottó

Ötös zh

FELKÉSZÜLÉS

— Hová viszed ezt?
— Zárhelyit irunk...

A Közgazdasági Szemle októberi számából

Tallós György: A KGST országok kereskedelme a tőkés országokkal és a gazdaságilag gyengén fejlett országokkal

A KGST keretében együttműködő szocialista országokban a nemzetközi munkamegosztás jelentős fejlődésen ment keresztül az utóbbi években. A KGST-országok exportja 11 év alatt csaknem háromszorosára nőtt. A fejlett tőkés országok felé ezekben az években szintén növekedett, viszont a gazdaságilag gyengén fejlett országokból a szocialista országokba irányuló export fejlődésének üteme sokkal kisebb volt, mint a KGST-országokból a gyengén fejlett országokba irányuló forgalom. A KGST és a tőkés országok közötti kereskedelmet bizonyos mértékig megnehezítették a vezető tőkés országokban életbe lépett embargó listák. Ma már ezeket a korlátozásokat nagyrészt felszámolták, azonban egyes csoportok új politikához folyamodtak, hogy akadályozzák a szocialista országokkal való kereskedelmet. A KGST-országok és a gazdaságilag gyengén fejlett országok kereskedelme — bár volumene csak 2 százaléka a világkereskedelemnek — egyre nagyobb mértékben növekszik. Nyilvánvaló, hogy a szocialista országok és a gazdaságilag gyengén fejlett országok közötti kereskedelem kedvezőbb feltételek mellett

fejlődhetett és fejlődhet, hiszen ezeket nem terheli az imperialista országokkal szemben a gyarmati múltból fennmaradt bizalmatlanság, sem a neokolonializmus által kiváltott reakció. A Szovjetunió kezdemé-

nyezésére és a többi szocialista ország felhívására 1964-ben összeül az ENSZ keretében egy kereskedelmi és fejlesztési konferencia, amely az egyes országok közötti kereskedelem továbbfejlesztésének problémáival foglalkozik.

Világkereskedelmi konferencia

Az Angol Királyi Külügyi Intézet, az Egyesült Nemzetek Szervezetének védnöksége alatt előkészítő értekezlet rendezett a fejlődő országok, a volt gyarmati területek kereskedelmének megjavítására. Az értekezlet jövő év áprilisától júniusig tart majd, a mostani megbeszélés javaslatokat készített elő. Míg a jövő esztendő tavaszán rendezendő értekezleten a kormányok képviselői vesznek részt, most tudósok szólnak hozzá a koegzisztencia egyik döntő kérdéséhez: hogyan kellene megjavítani a szocialista, kapitalista és volt gyarmati országok közötti kereskedelmet. A sok kiváló közgazdász között szerepelt Prebitsch, Argentína volt gazdasági minisztere, Charles Kindeleberger, amerikai, Nicolas Kaldor, angol, Patel, indiai egyetemi tanár és pénzügyi tanácsadó, Onitiri, nigériai, az Ibanani egyetem professzora, Osvaldo Sunkel, chilei, Tsuru, japán, Pierre Uri francia, és Szafrancsik szovjet, valamint Bogdár József magyar közgazdász.

Bognár elvtárral beszélgetünk a konferencia tapasztalatairól. Főként arról folyt a vita,

hogy elegendő-e a GATT szervezete ahhoz, hogy a hatrom országocsoport közötti kereskedelmet irányítsa. A fejlett kapitalista országok — a szocialista tábor és a gyengén fejlett területek lépnek egymással egyre szorosabb gazdasági kapcsolatba. A fejlődő országok megsegítése a velük való kereskedelem növelése mindkét tábor feladata, érdeke és célja. A nyugati álláspont az volt, hogy a GATT átszervezésével a kérdést meg lehet oldani. Bognár elvtárs a szovjet javaslatot támogatta, melyet már az Egyesült Nemzetek Szervezetében is szorgalmazott a Szovjetunió. Eszerint új világkereskedelmi szervezet kell létrehozni, mivel a GATT csak kivételes esetekben tekinthető a szocialista országokkal való kapcsolatot, illetve azok részvételét a szervezetben. A szocialista tábor azonban nem kivétel ma a világban, hanem sokkal inkább szabály. Sikertült ezt az álláspontot győzelme vinni; úgyhogy először a fejlődő országok, majd az angol, végül az amerikai közgazdászok is elfogadták az új világkereskedelmi szervezet szükségességét.

F. E.

Egy és más sportéletünkről!

A szertárban kosárlabdacsapatunk egy — még nem teljesen befutott — tagja könyörög. Jó kosaras tagja szeretne lenni, edzeni szeretne, dobálni szeretne. Hozott magával otthonról tornacipőt, mezt, nadrágot, mindent. A tornaterem üres, fájón üres. Persze, bemenni nem olyan könnyű. — Mit gondol, mi lenne, ha minden kosaras ezt csinálná? (Egyszer talán még NB I-es csapatunk is lenne.)

Múlt év végén egyik cikkünkben javasoltuk: Végre a mi egyetemünkön is írják ki a „Jó tanuló, jó sportoló” versenyt. Azóta semmi sem történt. Egyetemünk egyetlen szerve sem foglalkozott a kérdéssel. Pedig sem az egyetemi vezetéstől, sem a KISZ-től, sőt talán még a testnevelési tanszéktől sem állhat olyan messze ez a probléma.

Minden nagyobb budapesti egyetemnek van legalább egy-két reprezentatív, országos — sőt; nemzetközi téren ismert

szakosztálya. Európa-szerte ismerik az OSC vívóit, úszóit, a MAFC kosarasait, öttusázóit, súlyemelőit, a BEAC atlétáit, asztaliteniszezőit.

Nekünk egyetlen ilyen szakosztályunk sincs.

Ha okát kérdezzük, mindig egy a válasz: „Nincs pénz”.

Pont csak nekünk ne volna?!

Két éve felvettek egyetemünkre egy kiváló kosarast. Persze nemcsak azért mert kosaras, hanem mert valamit értett a matematikához meg a történelemhez is. Ez a kiváló sportember akkor aláírta, hogy tanulmányai alatt egyetemünk sportkörünkben fog szerepelni. Azóta még jobb kosaras lett, bőven szerzi csapatának a pontokat. Csak éppen egy másik csapatnak. Az egyetem semmit sem tud tenni, nem tudja elintézni, hogy nálunk játsszon. Pedig azt mondják akarja.

Kicsit erősebben kell akarni!

Práger László

EGYETEMI KÖNYVESPOLC

Proinin, Sz.: A modern „Szövetkezeti reformizmus”

Könyvtári száma: B 15 948

A szerző a szövetkezeti mozgalom társadalmi szerepének jelenlegi kérdéseit vizsgálja Nyugat-Európában, az Egyesült Államokban és Kanadában.

A tőkés országok szövetkezeti mozgalmaiban jelenleg több mint 200 millió ember vesz részt. A konkrét feltételektől függően az egyes országokban különböző szövetkezeti formák uralkodnak. Például Ázsia gyengén fejlett országaiban leginkább mezőgazdasági szövetkezeti forma terjedt el, az iparilag fejlett nyugat-európai országokban viszont többnyire in-

kább fogyasztási szövetkezetek működnek.

A fejlettebb tőkés országokban és mindazon ágazatokban, ahol a monopólium uralkodik, a szövetkezeti mozgalom nemigen fejlődhet. Minthogy a kapitalizmus törvénye a kíméletlen konkurrenciát, a szövetkezetek valóban harcolnak a magántőkével, természetesen a monopóliumokkal is.

A szerző befejezül azt a kérdést vizsgálja meg, hogy a szövetkezetek milyen szerepet játszanak a tőkés országok politikai életében.

Szeid-Guszejnov, A. G.: Az államkapitalizmus a kapitalizmusból a szocializmusba vezető átmeneti időszakban

Könyvtári száma: B 13 913

A kapitalizmusból a szocializmusba való átmeneti időszak államkapitalizmusának lenni elméletében azon az elgondoláson alapul, hogy meghatározott körülmények között lehetséges lesz békés úton felváltani a termelési eszközök tőkés magántulajdonát, a szocialista közösségi tulajdonnal. Ez az eszme már Marxnál és Engelsnél felvetődött, és Lenin fejlesz-

tette tovább műveiben.

A polgárháború éveiben szó sem lehetett a kapitalisták által való együttműködésről. Csak a háború befejezése után vetődött fel a kérdés az államkapitalizmus alkalmazásáról, melynek keretében fel lehet használni a tőkés eszközöket, tapasztalatát és tudását a termelés és elosztás megszervezésére érdekében. Kifejlődött egy államkapitalista szektor, mely főleg koncessziós, valamint tőkésnek bérbe adott vállalatokból állt. Ez a szektor alárendelt szerepet játszott az ország gazdaságában. A tőkésbörök sok esetben rabló tevékenységet folytattak, arra törekedtek, hogy minél több anyagot és hitelt kapjanak az államtól, és minél nagyobb hasznot vágjanak zsebre.

Kínában az államkapitalizmus alsó, középső és felső fokozatai alakultak ki. A Német Demokratikus Köztársaságban még igen jelentős a magántőkés szektor.

A magánkézben levő kiskereskedelmet is igyekeznek az államkapitalizmus medrébe terelni. Ezen a területen az államkapitalizmus alapvető formája a bizományi kereskedelem. Ugyanakkor szükséges az államkapitalista formák további tökéletesítése, a nagyobb állami részesedés, a nagyobb állami és munkásellenőrzés útján.

A főnyv ismerteti még a Kórea Népi Demokratikus Köztársaság és a Vietnami Demokratikus Köztársaság politikáját az államkapitalista szektor tekintetében.

KÖZGAZDÁSZ

A TE LAPOD! IRD! OLVASD! TERJESZD!

KÖZGAZDÁSZ a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja. Cím: IX., Dimitrov tér 8. Telefon: 186-850/138 m. Szerkesztő: Bögre Katalin. Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat. Megjelenik 2 hetenként. Készül a Szikra Lapnyomdában.

Graham Greene:

Levél nyugatnémet barátomhoz

A „Volksstimme”-ben megjelent cikk nyomán, melyet az író németországi látogatása után közölt.

A legtöbb ember egész életében láthatatlan határokat cipelt magával ebben a szerencsétlen évszázadban, politikai, vallási, erkölcsi határokat... Unneppanokon, a Brandenburgi-kapu két oldalán kis csoportok egymást bámulják és igyekeznek barátot felfedezni.

...Az életszínvonal összehasonlítása megbizhatatlan és kellemetlen érv. Milyen az életszínvonal a gazdag Venezuelában? Magasabb a bérünk, mint a szomszédé? Emlékszem, hogy egy fiatal nyugatnémet barátom ezt mondta: „Milyen boldog leszek, ha a vaj és a hús a fal mindkét oldalán ugyanannyiba fog kerülni. Akkor majd vitázhatunk a fontos dolgokról.”

A mindennapi látogató fényképfelvétel alapján azt hihetnénk, hogy csak Kelet-Berlinben esik az eső és hogy az eső Keleten csak romokra esik — az új lakótömböket és az új áruházakat megkíméli.

A hit — ha akarjuk, ha nem — egy mágnes. Sőt, annak látszólag rendkívüli igényei is mágneses jellegűek. A haszon és veszteség kereskedelmi világában az ember gyakran vonzódik az irracionálishoz... Berlin egy része idegen földdé vált és az emberek az idegenbe bámulnak, egyesek ellenségesen, mások félelemmel, de mindannyian bizonyos büvölet hatalmában. Mögöttük terül el az új város, az előkelő szállodák, a megrakott üzletek: de a kapitalizmus nem hit és ezért nem is mágnes. Csupán egy életforma, amelyhez hozzászóltak az emberek.

Érthető okokból nem kísérhettél el az ellenőrzőállomás másik oldalára, de megkértél, hogy meséljem el, mit láttam ott. Emlékezz

tettel Fowler alakjára, a „Csendes amerikai”-ból, aki büszkén riporter és nem vezércikk író akart lenni, és ugyanezt ajánlottad nekem is. Egy riport megírásához azonban kevés a két és fél nap, amit Keleten töltöttem és szükséges a nyelv legalább szerény ismerete. Ebben az esetben a riporter csak saját, elenyésző kis benyomásait tudja visszaadni. Irhatnék a Hirosimainál nagyobb háborús pusztítás romjairól, az elmúlt három év nagy változásairól, a Karl-Marx Allee két oldalán húzódó új lakótömbökről, amelyről csak egy pusztaság volt az emlékezetemben, modern üzletekről, kielégítő áruválasztékról a bombatámadásokat átélte szegényebb kis utcákban...

A nyugat hajlamos arra, hogy hősi indítékokat lásson az átszökésekből. Bizonyára bátrak ezek az emberek, de hányan „választják a szabadságot” romantikából, szerelemből, a családhoz vagy egy életformához való ragaszkodásból és hány embert csábít az életszínvonal, amelyhez tranzistoros rádió, amerikai cowboy-nadrágok és bőrzekék tartoznak?

Nyugat-Németországban nem nagyon vizsgálják egy ötven vagy hatvanéves ember múltját. Keleten nem éreztem ezt a tétovázást. A négy barát közül, akiket ott szereztem, kettő öreg kommunista volt, akik a háborút egy sanghai menekülttáborban töltötték; egyikük a brit hadseregben szolgált és egy skót ezreddel szállt partra Normandiában; a negyedik pedig a nemzetközi brigádban harcolt Spanyolországban, s Dél-Amerikában élte át a háborút. Talán van valami közös, ami megkönnyíti, hogy a katolikus és a kommunista megértse egymást.

Fordította: Vértés Gábor

KÖTELEZŐ OLVASMÁNY

